

Postrekening 461084

Lacerta

Geïllustreerd orgaan gewijd aan de Kennis der Kruipende Dieren (Herpetologie) en Terrariumkunde

Uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde „Lacerta“

Adres redactie: L. C. M. Wijffels,
Baselaarsstraat 10, 's-Hertogenbosch

De jaargang loopt van October 1954 tot en met September 1955. Leden ontvangen het orgaan gratis. Losse abonnementen worden niet aangenomen. Lidmaatschap: f 9.50 per verenigingsjaar.

Penningmeester: E. J. Bouhuijs, Mr H. de Boerlaan 163, Deventer.

Vertegenwoordiger voor België (Représentant pour la Belgique): Fr. Lepeer, 27 Aalbekesteeweg te Kortrijk (Courtrai)

Secretariaat en Administratie: H. A. L. Menne, Leeuweriklaan 23, Tel. 395254, 's-Gravenhage

Bruiloft bij de Parelhagedis

LACERTA LEPIDA, LEPIDA DAUDIN

door Th. de Vleeschauer, Merksem (Blg).

Daar ik reeds enige mislukkingen bij het kweken van *Lacerta lepida lepida* Daudin in een speciaal daarvoor bestemde bak had beleefd, besloot ik het maar eens te proberen in het terrarium, waar de dieren het ganse jaar gehuisvest zijn. Altijd was de copulatie gevolgd door eiafzetting, maar steeds bleken de eieren onbevruucht. Denkelijk is het mannetje van het paar steriel geweest, vermoedelijk tengevolge van het feit, dat hij direct nadat ik hem had gekocht lange tijd in hongerstaking is geweest ¹⁾.

Het was reeds zover met hem gesteld, dat ik hem met de „dorstmethode“ tot eten heb moeten dwingen. Ondanks vele pogingen op diverse manieren en onder verschillende omstandigheden, heb ik nimmer bevruchte eieren gevonden. Tenslotte moest het wijfje verwijderd worden en een nieuw exemplaar in dit jaar worden aangeschaft.

Dit exemplaar kwam echter te laat in mijn bezit om er dit jaar (1954) nog mede te kweken. Laat ik ondanks deze tegenslag echter een beschrijving geven, hoe het afzetten der eieren plaats vindt.

Toen het weer in Maart 1952 wat warmer werd, kwam mijn „dierentuin“ boven aarde. Wat grauw, loom en traag legden de hagedissen zich neer om wat te zonnen. Op 1 April sloeg het weer plotseling om en een flinke sneeuwlaag doofde gedurende enige dagen alle leven, maar op 6 April kon hun leventje toch voorgoed aanvangen. Na twee dagen gaven *Lacerta viridis* (Smaragd hagedis) reeds schijnparingen te zien. *Lacerta lepida* (Parelhagedis) wachtte nog

een dag, alvorens zijn dame het hof te gaan maken. Buiten wat gescharrel gebeurde er niet veel, temeer, daar de zon wederom verstek liet gaan.

Toen ik op 1 Mei — het was weer warmer geworden — om 18 uur bij het terrarium kwam, vond ik *Lacerta lepida* omstrengeld in copulatie. Dit scheen slechts een begin te zijn. Tussen 1 en 17 Mei nam ik zeven copulaties waar, telkens in de namiddag tussen 13 en 18 uur. Dit mag als een record worden beschouwd voor deze soort hagedissen en ook voor mezelf, omdat ik nog wel wat anders te doen heb dan steeds maar naar de bak te gaan kijken. Alle copulaties duurden wel een paar minuten en steeds eindigde het schouwspel met het ophouden van het bijten. Beide dieren bleven daarna nog even in de typische paringshouding volharden, om eerst dan de lichamelijke gemeenschap te beëindigen. Op 6 Mei nam ik mijn kans waar, nam vlug het foto-apparaat en maakte snel achter elkaar negen opnamen, in de hoop, dat er een geslaagde foto bij zou zijn ²⁾. Voor het nemen van enkele foto's nam ik het drinkbakje weg, dat ontsierend zou kunnen werken. Beide hagedissen stoorden zich niet het minst aan de fotograaf. Op de foto is trouwens duidelijk de indruk van het potje in het zand te zien (boven de beide staarten). Bijna zes weken later gaf het wijfje door haar eigenaardig gedrag aanleiding tot meer aandachtige beschouwing. Zij was intussen flink uitgezet en verbleef steeds op de bodemgrond en liet zelfs na haar nachtasyl op te zoeken. Des avonds, toen

de duisternis inviel, begon de graafpartij. Eerst eens geprobeerd en toen ging het wat resoluter. De andere dag, 's morgens, was het wijfje nog niet te zien. Eerst om 12 uur was zij present. Met diep ingevallen flanken, ontsierd door lelijke overlangse huidplooiën, maakte de parelhagedis een armzalige indruk. Het terrarium was inmiddels verrijkt met een flinke heuvel van ong. 10 centimeter hoog en ruim 20 centimeter doorsnede. Alhoewel de eieren op de bodem waren gedeponeerd was de pijp, die

nachts worden afgezet, dus op een tijdstip, dat de soortgenoten slapen. Vervolgens vinden wij de zandheuvel; mogelijk kan deze afdekking wel een bescherming tot doel hebben, maar misschien is de bodemlaag niet dik genoeg. Tenslotte is er het bepaald uitgesproken vijandig gedrag na het afzetten der eieren tegenover alles, wat haar nadert.

Het is mogelijk, dat in de vrije natuur het wijfje enige tijd bij de eieren blijft. De meeste terraria zullen te klein zijn om in

Lacerta lepida lepida in copula

Foto: Th. de Vleeschauer

natuurlijk netjes was dichtgegooid, in gebogen vorm.

Dit schijnt gebruikelijk te zijn, daar ik de eieren steeds óf in holen met een gebogen lijn, óf in S-vormige gangen heb moeten opzoeken.

Opmerkelijk werd toen het gedrag van het wijfje. Na vóór het ei-afzetten de grootste verdraagzaamheid aan de dag te hebben gelegd, werd zij na het afzetten zeer actief en joeg achter alles, wat haar benaderde aan. Het leek ernstig, daar alles zich voor haar uit de voeten maakte. Dit duurde wel een week, waarna het vanzelf ophield. Hoewel men niet bepaald van broedzorg kan spreken is de veronderstelling gewettigd, dat hier een zekere verzorging der eieren plaats vindt.

Allereerst zien wij, dat de eieren steeds des

dit opzicht concrete waarnemingen te verrichten. Misschien hebben andere leden dergelijke waarnemingen gedaan? Door verdere en meerdere waarnemingen zou men wel te weten kunnen komen, hoe alles precies in zijn werk gaat.

1) Steriliteit na voedselweigering is heel goed mogelijk en werd vastgesteld bij *Discusvissen*. Biologen (o.a. Ladiges), zijn van mening, dat bij voedselweigering de geslachtsorganen het eerst atrophieren. De leden, in het bijzonder zij, die slangen verzorgen, kunnen hier wellicht belangwekkende mededelingen doen. — Red.

2) De foto, op het juiste moment en in de meest actuele houding der hagedissen genomen, is zeldzaam goed geslaagd en is als reportage-opname uniek. — Red.

Aanvullende gegevens over *Python reticulatus*

door L. Coomans de Ruiter, Hilversum

In „*Lacerta*“ 12de Jrg. 1954, No. 2-4 verscheen van mijn hand een artikel over *Python reticulatus*. Helaas werd verzuimd hierbij de aantekening te stellen, dat deze bijdrage was overgenomen van het tijdschrift „*Oost en West*“ 42ste Jrg. No. 15,

verschenen 22 October 1949. In die bijdrage somde ik vijf gevallen van mensenroof door pythons op. Sindsdien zijn er enige nieuwe gevallen bijgekomen.

Het zesde geval heeft in April 1952 plaats gehad in het gebied van Djombang (Oost